

Maria Cabalska

Muszyna, pow. Nowy Sącz

Informator Archeologiczny : badania 8, 184-185

1974

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

Wstępnych penetracji ustalono, że odkryta konstrukcja składa się z dwóch rzędów pali wbitych w różnych odstępach w mul jeziora. Pale te, połączone są ze sobą legarami. Na tej konstrukcji spoczywają poprzeczne belki z prostokątnym otworem czopowym na obydwu końcach. Odkrycie to sugeruje, że mamy do czynienia z konstrukcją mostową, łączącą oba brzegi jeziora. Zbyt jednak krótkie penetracje nie pozwalają na pewne określenie funkcji odkrytych relikwów. Z uwagi na wielką rangę odkrycia, planowane są w przyszłym sezonie badania, pozwalające na dokonanie pełnej inwentaryzacji odkrytych konstrukcji.

Warto zaznaczyć, że w br. przeprowadzone zostały badania powierzchniowe brzegów Jeziora Mogileńskiego. W trakcie badań stwierdzono w rejonie istnienia bogatego osadnictwa, które wstępnie można datować na X-XII w. czyli w czasie odpowiadającym istnieniu na wzgórzu klasztornej osady grodowej, wraz z jej pierwszym kościołem. W tym świetle sprawa traktu komunikacyjnego przez jezioro nabiera dużo cech prawdopodobieństwa.

MUSZYNA, pow. Nowy Sącz

Instytut Archeologii Uniwersytetu Jagiellońskiego
w Krakowie

Badania prowadziła dr hab. Maria Cabalska. Finansował WKZ i UJ. Drugi sezon badań. Gródek możnawładczy XII-XV w. Zamek XV/XVI w.

Zespół osadniczy w Muszynie położony na ostatnim wypiętrzeniu pasma górskiego wznoszącego się między potokami Muszynką, a Szczawnikiem, składa się z gródka na kulminacji i z zamku zbudowanego na urwistej płaszczyźnie nad samym Popradem. Daje mu to centralne posadowienie w stosunku do doliny, co w wypadku gródka podkreśla fakt umieszczenia w obszarze bardziej ciążącym ku dolinie Muszynki niż Popradu. Badania na gródku skoncentrowano na majdanie, gdzie zebrano silnie zmytą warstwę kulturową, spoczywającą na zeskalonym płytowym piaskowcu. W trakcie badań odsłonięto ślady zewnętrznych obwałowań drewniano-ziemnych oraz pozostałości po wewnętrznej zabudowie drewnianej i murowanej. W warstwie odkryto liczne ułamki skorup, kości zwierzęcych, militaria: jak groty kuszy, ułamek miecza i fragment wędzidła koluszkowego oraz 10 monet. Sześć z nich to monety Władysława Pogrobowca, Węgry 1450-1457, 3 węgierskie nieokreślone XIV/XV w., denar koronny Jana Olbrachta 1492-1501 i jedna XIX w.

W świetle danych wykopaliskowych ustalono, że gródek należy wiązać z możnawładczą rodziną Wysza scholastyka krakowskiego, który legował go kapitule w r. 1280. Od tego czasu do kłęski biskupa Muskaty znajdował się w posiadaniu kapituły, a po konfiskacie za Władysława Łokietka przeszedł na własność króla aż do panowania Władysława Jagiełły, który w r. 1391 odda-

je go Kapitulę. Od tego roku stanowił siedzibę domeny aż do czasów Jana Olbrachta.

Nową siedzibę, mурowany zamek, zaczęli biskupi krakowscy wznosić w końcu XV w. a około 1508 ukończyli budowę i przenieśli się do nowej siedziby. Warstwa spalonych fortyfikacji wskazuje na zniszczenie gródka przez pożar.

W obrębie zamku założono 3 wykopy. Odstąpiono ciąg dalszy nieznanego dotąd muru licowego od strony południowej, narożnik tego muru oraz poziom mieszkalny kondygnacji parterowej. Od strony południowo-zachodniej ustalono istnienie całkowicie zniszczonej baszty południowej. Dzięki badaniom można obecnie rekonstruować bryłę zamku w postaci prostokąta długiego około 55 m, flankowanego od strony północnej i południowej dwoma basztami.

NIEWIADOMA, pow. Sokołów Podlaski
Stanowisko 1 - Grodzisko

Zespół Badań nad Polskim Średniowieczem Uniwersytetu Warszawskiego i Politechniki Warszawskiej

Badania prowadziła dr Maria Miśkiewicz. Finansował WKZ w Warszawie. Siódmy sezon badań. Grodzisko wczesnośredniowieczne.

Przystąpiono do systematycznych prac badawczych na grodzisku, których założeniem było uchwycenie konstrukcji wału obwodowego oraz obserwacja warstwy kulturowej we wnętrzu grodu. W tym celu wytyczono trzy wykopy: odcinek I o wymiarach 17 m x 2 m, przecinający wewnętrzny pierścień wałów, odcinek II o wymiarach 120 m x 2 m przechodzący przez wewnętrzną kulminację i odcinek III o wymiarach 25 m x 2 m, stanowiący przedłużenie przekopu przez wał w kierunku zabagnionej części wewnętrznego plateau grodu.

Wał posadowiony był na cienkiej warstwie osadniczej, która zalegała na głębokości 270 cm od szczytu wału. Szerokość podstawy wału wynosi około 17 m. W przekroju wyróżniono trzy fazy konstrukcyjne. Fazę pierwszą stanowił wał wzniesiony w konstrukcji rusztowej, zabezpieczonej od strony wzgórza pionowo wbitymi palami, o rozpiętości podstawy około 4 m. Pierwotna wysokość ściany mogła wynosić około 2 m. Druga faza, to dobudowanie od strony zewnętrznej następnego ciągu rusztu, przy czym bierwiona tej części wału przesypane były nawiezioną gliną. Szerokość tej części wału wynosiła u podstawy około 240 cm, a zachowana wysokość warstwy gliny dochodziła do 160 cm. Na stoku zewnętrznym można dopatrywać się bermy posadowionej na wytyczającej się starszej warstwie osadniczej. Trzecią fazę budowy wału stanowi warstwa kamieni, którymi podwyższono całą konstrukcję,